

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Współczesna refleksja metodologiczna i teoretyczna w archeologii

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Archeologia Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Archeologii Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 19ARLS.21P.11681.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Koordynator zajęć	Danuta Minta-Tworzowska	
Prowadzący zajęcia	Danuta Minta-Tworzowska	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Celem jest poznanie współczesnych sposobów budowania wiedzy archeologicznej na tle ogólnych metod nauki, której podstawą jest interpretacja i/lub wyjaśnianie
C2	Studenci uzyskują rozeznanie i umiejętność oceny modeli oferowanych w ramach archeologii oraz krytycznego spojrzenia na rolę archeologii we współczesnym świecie
C3	celem jest uzyskanie wiedzy pozwalającej kompetentnie analizować i krytycznie oceniać różnego rodzaju teorie, które składają się na aktualny stan wiedzy archeologicznej

Wymagania wstępne

brak

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna i rozumie składowe wiedzy z zakresu metodologii oraz teorii archeologicznych, funkcjonujących w archeologii oraz konsekwencje wyboru spośród różnych podejść metodologicznych i teoretycznych w archeologii w rozwiązywaniu problemów badawczych w archeologii	ARL_K2_W01, ARL_K2_W02, ARL_K2_W03, ARL_K2_W05, ARL_K2_W06	Egzamin ustny
W2	Posiada wiedzę umożliwiającą świadomy wybór modelu/sposobu interpretacji przeszłości jak i określenia roli archeologii obecnie.	ARL_K2_W01, ARL_K2_W03, ARL_K2_W04, ARL_K2_W11	Egzamin ustny
W3	zna i rozumie etapy w rozwoju teorii i metodologii archeologii	ARL_K2_W01, ARL_K2_W03, ARL_K2_W05, ARL_K2_W08, ARL_K2_W09, ARL_K2_W11, ARL_K2_W12	Egzamin ustny
W4	potrafi scharakteryzować najnowsze paradygmaty badawcze w archeologii	ARL_K2_W01, ARL_K2_W05, ARL_K2_W06, ARL_K2_W07, ARL_K2_W08, ARL_K2_W10, ARL_K2_W11, ARL_K2_W12	Egzamin ustny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	posiada zdolność wyboru metody badawczej i jej zastosowania w realizacji zadania badawczego	ARL_K2_U01, ARL_K2_U02, ARL_K2_U04	Egzamin ustny
U2	potrafi integrować różnorodne informacje z zakresu teorii i metodologii archeologii	ARL_K2_U01, ARL_K2_U02, ARL_K2_U03, ARL_K2_U04, ARL_K2_U05, ARL_K2_U11	Egzamin ustny
U3	potrafi krytycznie analizować wiedzę z zakresu metodologii archeologii na te innych nauk	ARL_K2_U01, ARL_K2_U03, ARL_K2_U05, ARL_K2_U06, ARL_K2_U07, ARL_K2_U09	Egzamin ustny

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U4	zna różne techniki komunikowania się ze specjalistami w archeologii jak i poza nią	ARL_K2_U01, ARL_K2_U02, ARL_K2_U03, ARL_K2_U08, ARL_K2_U10, ARL_K2_U11	Egzamin ustny
U5	potrafi samodzielnie realizować różne prace pisemne, zwłaszcza pracę magisterską	ARL_K2_U01, ARL_K2_U02, ARL_K2_U04, ARL_K2_U06, ARL_K2_U09, ARL_K2_U11	Egzamin ustny
U6	potrafi samodzielnie przygotowywać prezentacje i wystąpienia publiczne	ARL_K2_U03, ARL_K2_U06, ARL_K2_U07, ARL_K2_U08, ARL_K2_U09, ARL_K2_U10, ARL_K2_U11	Egzamin ustny
U7	uczy się przez całe życie i pogłębia wiedzę archeologiczną	ARL_K2_U12	Egzamin ustny
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	posiada podstawy do promowania wiedzy na temat archeologii i jej zastosowania w społeczeństwie	ARL_K2_K01, ARL_K2_K02, ARL_K2_K04, ARL_K2_K05, ARL_K2_K06	Egzamin ustny

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Rozumienie teorii oraz jej rola i znaczenie, czyli o potrzebie teorii we współczesnej archeologii europejskiej. Teoria archeologii w nowym tysiącleciu na świecie i w Polsce	W1, W2, U1	Wykład
2.	Podstawowe etapy rozwoju współczesnej archeologii pod kątem teorii oraz zagadnień badawczych	W1, W2, U1	Wykład
3.	Oddziaływanie i inspiracje współczesnej humanistyki na teorię archeologiczną (poststrukturalizm i postmodernizm)	W3, W4	Wykład
4.	Konsensus teoretyczny w archeologii: Dążenie do wypracowania nowych paradygmatów zastąpione wypracowaniem wspólnych problemów badawczych. Ich diagnoza i charakterystyka (kultura materialna i „nowa” materialność, symbolizm i teoria znaków, dziedzictwo, uteoretycznienie badań terenowych)	W2, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład
5.	Teoria zmian społecznych w zastosowaniu w archeologii	W2, W3, W4	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
6.	Program badawczy „archeologii symetrycznej” jako przejaw współczesnych dążeń archeologii: założenia, cele, metody oraz dyskusja	W4, U1	Wykład
7.	Przykłady „studium przypadków” ukazujące rolę różnych teorii w wyjaśnianiu jednego problemu badawczego (np. rola i znaczenie megalitów). Praktyczne zastosowanie skorelowanych założeń teoretycznych	W2, W3, W4, U1, U7, K1	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	W celu uzyskania pozytywnej oceny, student/ka musi wykazać się znajomością treści omawianych na zajęciach. Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym: bardzo dobry (bdb; 5,0)- osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na poziomie minimum 90%; dobry plus (+db; 4,5) - osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na poziomie minimum 80%; dobry (db; 4,0) - osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na poziomie minimum 70%; dostateczny plus (+dst; 3,5)- osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na poziomie minimum 60%; dostateczny (dst; 3,0)- osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na poziomie minimum 50%; niedostateczny (ndst; 2,) - brak osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się (poniżej 50%).

Literatura

Obowiązkowa

1. F. Ankersmit. 1997. Modernistyczna prawda, postmodernistyczne przedstawienie, po-modernistyczne doświadczenie, (w:) Historia: o jeden świat za daleko?, red. E. Domańska, Poznań, s. 19-36.
2. P. Bahn, C. Renfrew. 2002, Archeologia, Warszawa.
3. A. Jones. 2001. Archaeological theory and scientific practice, Cambridge.
4. M. Shanks. 1992. Experiencing the past: on the character of archaeology, London, New York.
5. M. Johnson. 2013. Teoria archeologii. Wprowadzenie. Kraków
6. O. Harris, C. Cipola, 2017. Archaeological theory in the new Millennium. New York.

Dodatkowa

1. M. Shanks. 1992. Experiencing the past: on the character of archaeology, London, New York.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Przygotowanie do zajęć	15

Czytanie wskazanej literatury	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 75
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ARL_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do stosowania w praktyce badawczej wiedzy związanej z promocją archeologii w społeczeństwie
ARL_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do stosowania w praktyce badawczej współdziałania opartego na interdyscyplinarnej wiedzy w rozwiązywaniu problemów praktycznych i poznawczych
ARL_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do prawidłowej identyfikacji i rozstrzygania wyzwań związanych z wykonywaniem zawodu archeologa
ARL_K2_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do aktywnego uczestnictwa w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa archeologicznego regionalnego, krajowego, europejskiego i światowego
ARL_K2_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uczestnictwa w życiu kulturalnym, korzystając z różnych form i mediów służących popularyzacji wiedzy archeologicznej, w tym kreowania wydarzeń kulturalnych w tym zakresie
ARL_K2_U01	Absolwent/ka potrafi samodzielnie wyszukiwać, gromadzić, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy na gruncie archeologii
ARL_K2_U02	Absolwent/ka potrafi samodzielnie stosować i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie: analizy prac innych autorów, tworzenia syntez różnych idei i poglądów, doboru metod i konstruowania narzędzi badawczych, które mają pozwolić na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie archeologii połączone z ich opracowaniem i prezentacją
ARL_K2_U03	Absolwent/ka potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę archeologiczną i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową
ARL_K2_U04	Absolwent/ka potrafi samodzielnie integrować wiedzę z różnych dziedzin archeologii oraz zastosować ją w różnych sytuacjach
ARL_K2_U05	Absolwent/ka potrafi samodzielnie przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów źródeł archeologicznych (np. artefakty, ekofakty) stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym
ARL_K2_U06	Absolwent/ka potrafi tworzyć syntezę i formułować wnioski badawcze rzeczowo je puentując z wykorzystaniem własnych opinii oraz poglądów innych autorów
ARL_K2_U07	Absolwent/ka potrafi w sposób pogłębiony formułować opinie krytyczne o źródłach archeologicznych z różnych okresów i wybranych regionów na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz tworzyć krytyczne opracowania w różnych formach i mediach
ARL_K2_U08	Absolwent/ka potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami z zakresu archeologii i dyscyplin pokrewnych oraz niespecjalistami w języku polskim i/lub języku angielskim, a także popularyzować wiedzę o archeologii, przeszłych wytworach kulturowych oraz instytucjach archeologicznych
ARL_K2_U09	Absolwent/ka potrafi samodzielnie przygotowywać naukowe prace pisemne w języku polskim i/lub języku angielskim na pogłębionym poziomie
ARL_K2_U10	Absolwent/ka potrafi przygotowywać pogłębione rzeczowo i interpretacyjnie wystąpienia ustne, w języku polskim i języku angielskim w zakresie archeologii w jej związkach z innymi dyscyplinami
ARL_K2_U11	Absolwent/ka potrafi posługiwać się językiem angielskim na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistyczną terminologią z zakresu archeologii
ARL_K2_U12	Absolwent/ka potrafi uczyć się przez całe życie, inspirować i ukierunkowywać innych w tym zakresie
ARL_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym przedmiotową i metodologiczną specyfikę nauk humanistycznych, którą potrafi twórczo stosować w archeologii
ARL_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym szczegółową terminologię archeologii

Kod	Treść
ARL_K2_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym teorię, metodologię i metody badawcze z zakresu archeologii
ARL_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym wiedzę archeologiczną prowadzącą do specjalizacji w obszarach badawczych archeologii pradziejowej i średniowiecznej, orientalnej i antycznej, a także dziedzictwa archeologicznego
ARL_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym powiązania archeologii z innymi dyscyplinami z obszaru nauk humanistycznych, społecznych, przyrodniczych i ścisłych, pozwalające na integrowanie perspektyw badawczych właściwych dla badań interdyscyplinarnych
ARL_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym współczesne osiągnięcia archeologii w poszczególnych ośrodkach i szkołach badawczych
ARL_K2_W07	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym metody analizy i interpretacji różnych wytworów kulturowych (artefaktów i ekofaktów) oraz minionych procesów wypracowane w ramach wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych archeologii i prehistorii
ARL_K2_W08	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym metody gromadzenia archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzania nimi i przetwarzania za pomocą dostępnych technik badawczych
ARL_K2_W09	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym zakres prac naukowo-technicznych realizowanych w trakcie terenowych badań archeologicznych i informacje dotyczące samodzielnego nimi kierowania
ARL_K2_W10	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego i własności intelektualnej
ARL_K2_W11	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym złożoność języka i historyczną zmienność jego znaczeń w zakresie archeologii
ARL_K2_W12	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym problematykę instytucji kultury związanych z archeologią (dziedzictwem archeologicznym) i współczesnego życia naukowego archeologii oraz działalności popularyzatorskiej